

Stanowisko
Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dn. 2 października 2020 r.

w sprawie: **zmian w kształtowaniu opłaty za korzystanie ze środowiska z tytułu umieszczenia odpadów na składowisku**

W związku z notowanym w ostatnich latach dużym wzrostem opłaty za korzystanie ze środowiska, dotyczącej umieszczania na składowisku odpadów komunalnych, deponowanych przez przedsiębiorców na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego (tzw. opłaty marszałkowskiej), wzrostem innych kosztów wpływających na ogólny koszt systemu zagospodarowania odpadów komunalnych oraz równoczesną pogarszającą się sytuacją finansową samorządów, Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów apeluje o podjęcie pilnych działań zmierzających do obniżenia wysokości jednostkowej stawki w/w opłaty, przynajmniej do poziomu z roku 2018 (140 zł/t), oraz zahamowania wzrostu innych czynników wpływających na wzrost kosztów funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

W całej Polsce, z przyczyn niezależnych od samorządów, rosną oferowane przez przedsiębiorstwa ceny odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Wzrost ten, zwłaszcza na przestrzeni ostatniego roku, jest bardzo dotkliwy i powoduje konieczność podnoszenia przez rady miast i gmin opłat dla mieszkańców. Decydujący wpływ na oferowane przez przedsiębiorców zagospodarowujących odpady komunalne stawki ma wysokość opłaty za korzystanie ze środowiska z tytułu umieszczenia odpadów komunalnych na składowisku, której wysokość w ostatnich latach drastycznie wzrosła. W 2013 roku koszt ten wynosił 115,41 zł/tonę; w 2014 r. - 120,00 zł/t; w 2015 r., 2016 r. i 2017 r. – 120,76 zł/t; w 2018 r. – 140 zł/t; w 2019 r. - 170 zł/t; a w 2020 r. aż 270 zł/t. W ocenie Zarządu Związku tak znaczący wzrost opłaty, w szczególności skokowy wzrost w 2020 r., jest nieuzasadniony (zważywszy na relatywnie niewielki wzrost górnej jednostkowej stawki opłat za korzystanie ze środowiska za umieszczenie odpadów na składowisku wynikający z waloryzacji kwoty bazowej o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych). Z powodu tych podwyżek przedsiębiorstwa zajmujące się odbiorem odpadów komunalnych są zmuszone podnosić ceny, ponieważ wysokość wspomnianych stawek znacząco wpływa na koszty prowadzenia działalności, a to z kolei ma przełożenie na ceny ofertowe przedkładane w ogłaszanych przez gminy przetargach na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Dlatego też Zarząd Związku postuluje obniżenie wysokości opłaty za korzystanie ze środowiska, dotyczącej umieszczania na składowisku odpadów komunalnych, do poziomu obowiązującego w roku 2018, tj. 140 zł/t.

W ocenie Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów tak znaczny wzrost opłaty za składowanie odpadów stawia w trudnej sytuacji gminy, związki międzygminne i inne podmioty odpowiedzialne za zagospodarowanie odpadów. Każda podwyżka tzw. opłaty marszałkowskiej pociąga za sobą zwiększenie kosztów, które samorzady ponoszą z tytułu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. W założeniu system ten powinien się samofinansować. Niestety tak nie jest, bowiem część rad miast i gmin nie chce zdecydować się na urealnienie (podniesienie) opłat dla mieszkańców, obawiając się dalszego zwiększenia ciężących na nich zobowiązań finansowych. Tym samym funkcjonujące w gminach stawki są zaniżone, w konsekwencji czego system zagospodarowania odpadów komunalnych trzeba dofinansowywać z budżetów samorządów (funkcjonują rozbieżne opinie regionalnych izb obrachunkowych w zakresie możliwości i zasadności takiego wydatkowania środków z budżetów gminnych). W obliczu trudnej sytuacji finansowej gminy nie są w stanie udźwignąć takiego ciężaru finansowego, zwłaszcza wobec utracenia dochodów z tytułu obniżenia stawki podatku PIT, zwolnienia z podatku dochodowego osób, które nie ukończyły 26 lat, dwukrotnego wzrostu kosztów uzyskania przychodów, niedostosowania wysokości subwencji oświatowej do rzeczywistych kosztów, jakie samorzady ponoszą na edukację szkolną i przedszkolną (przynajmniej w zakresie wynagrodzeń) oraz niepokrywania z budżetu państwa w 100% wydatków, które obciążają budżet w związku realizacją zadań zleconych.

Powyższe niekorzystne dla budżetów jst decyzje Rządu RP i Parlamentu, wraz ze wzrostem kosztów realizacji usług publicznych w ostatnich latach, wpływają istotnie na osłabienie kondycji finansowej samorządów. W związku z tym gminy zmuszone są do ograniczania nie tylko wydatków inwestycyjnych, ale przede wszystkim wydatków bieżących, z których finansowany jest odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Innymi słowy – gmin nie stać na dokładanie pieniędzy do obsługi systemu śmieciowego, a jeżeli to już następuje, to odbywa się to kosztem innych ważnych dla mieszkańców zadań.

Zarząd Związku zdaje sobie sprawę zarówno z faktu, iż opłata za korzystanie ze środowiska jest niezbędna z uwagi na realizację zasady „zanieczyszczający płaci”, jak również z konieczności podejmowania na szczeblu centralnym działań związanych z zapewnieniem osiągnięcia przez Polskę wymaganych przepisami UE poziomów odzysku i recyklingu. Mamy świadomość, że składowanie odpadów znajduje się na końcu listy w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a także że koszt przyjęcia odpadów na składowisko powinien przewyższać cenę przyjęcia odpadów do zakładów przetwarzania odpadów innymi metodami niż składowanie, aby istniała finansowa motywacja do recyklingu odpadów, a nie ich składowania. Nie zgadzamy się jednak, aby wzrost tej opłaty był tak drastyczny i niewspółmierny do kosztów inwestycji w rynek surowców wtórnych oraz aby jedynym argumentem w tych działaniach był argument finansowy. Wzrost opłat odczuwają nie tylko samorzady, ale przede wszystkim wszyscy mieszkańcy, których koszty życia coraz bardziej rosną. Skutkuje to tym, że część osób z powodu wysokich kosztów albo nie uiszcza opłat śmieciowych, albo zaniża w deklaracjach liczbę osób zamieszkujących daną nieruchomość. Ograniczenie wzrostu opłaty za korzystanie ze środowiska ponoszonej w związku z umieszczaniem na składowisku odpadów komunalnych, jak również innych kosztów obciążających system zagospodarowania odpadów komunalnych spowodowałoby

zahamowanie wzrostu kosztów ich odbioru, a w konsekwencji dałoby szansę na obniżenie stawek opłaty dla mieszkańców oraz zmniejszenie „dziur budżetowych” w finansach jednostek samorządu terytorialnego.

W związku z powyższym, postulujemy wprowadzenie zmian w kształtowaniu opłaty za korzystanie ze środowiska w związku ze składowaniem odpadów komunalnych, prowadzących do jej obniżenia. Ponadto apelujemy o pilne wdrożenie w Polsce innych rozwiązań legislacyjnych i inwestycyjnych, zmierzających do obniżenia kosztów związanych z gospodarką odpadami komunalnymi w poszczególnych gminach, w tym wprowadzenie rozszerzonej odpowiedzialności producenta.

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Piotr Kuczera
Przewodniczący Związku